

► Σκηνικό ανατροπής στην Ισπανία

Τι είναι και τι θέλει το Podemos

ΚΕΪΝΣΙΑΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ «ΚΟΜΜΑ ΤΩΝ ΑΓΑΝΑΚΤΙΣΜΕΝΩΝ», ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΠΡΩΤΟ ΣΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ ΨΗΦΟΥ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΡΑΪΤΗ raptis@kefalaiο.gr

Στο φόντο ενός «οικονομικού χειμώνα» χωρίς ορατό τέλος, ο οποίος δοκιμάζει τα όρια κοινωνικής αντοχής των περισσότερων κρατών της Ευρωζώνης, δημιουργώντας ταυτόχρονα μια πρωτοφανή ανισορροπία δυνάμεων υπέρ της Γερμανίας, το σενάριο εμφάνισης κάπου στην Ευρώπη μιας πολιτικής δύναμης η οποία θα κερδίσει τις εκλογές σκίζοντας δημοσίως, στο όνομα της λαϊκής κυριαρχίας, το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο Σταθερότητας, μοιάζει όλο και λιγότερο με εξωπραγματικό νοητικό πείραμα. Γνωρίζουμε, άλλωστε, πού και πότε συγκεντρώνονται οι περισσότερες πιθανότητες να συμβεί αυτό: στην Ισπανία, τον Νοέμβριο του 2015, οπότε διεξάγονται βουλευτικές εκλογές.

Ήδη δημοσκόπηση της εταιρείας Metroscopia, για λογαριασμό της εφημερίδας «El País», κατέγραψε ένα εντυπωσιακό εύρημα: το κόμμα Podemos («Μπορούμε»), το οποίο ξεπήδησε από το ισπανικό «Κίνημα των Αγανακτισμένων» και ιδρύθηκε μόλις τον Ιανουάριο, εμφανίζεται πρώτο στην πρόθεση ψήφου, με ποσοστό 27,7%, έναντι 26,2% του Σοσιαλιστικού Κόμματος και 20,7% του κυβερνώντος Λαϊκού Κόμματος.

Μικρή, συγκριτικά, σημασία έχει το ότι μια τέτοια κατανομή δυνάμεων πιθανότατα προωγείται τη δημιουργία ενός «μεγάλου συνασπισμού» της Κεντροαριστεράς με την Κεντροδεξιά. Η όσι έτερη έρευνα, που πραγματοποιήθηκε από το ισπανικό Κέντρο Κοινωνιολογικών Ερευνών με χρήση αναλυτικών αναγωγών, εμφανίζει τον παραδοσιακό δικομματισμό σε καλύτερη θέση (Λαϊκό Κόμμα 25,5%, Σοσιαλιστικό Κόμμα 26,2%, Podemos 22,5%). Ο πολιτικός χάρτης έχει μεταμορφωθεί και η διεκδίκηση της διακυβέρνησης από τον νεοπαγή σχηματισμό δεν μοιάζει απίθανη.

Για την ακρίβεια, τα πάντα είναι πιθανά σε μια χώρα όπου οι 6 στους 10 νέους ηλικίας 18 έως 30 δηλώνουν ότι σχεδιάζουν να εγκαταλείψουν τη χώρα σε αναζήτηση εργασίας...

Το ερώτημα «τι είναι και τι

Αναλυτικότερο, αηθά ηλιγότερο αιχημρό σε σχέση με το μανιφέστο των ευρωεκλογών, εμφανίζεται το οικονομικό πρόγραμμα που παρουσίασε ο Πάμπλο Ιγλέσιας.

«Οι Ισπανοί οφείλουν να γνωρίζουν», αναφέρει το κείμενο οικονομικού προγράμματος, «ότι το ευρώ σχεδιάστηκε ως πραγματική παγίδα»

θέλει το Podemos;» αρχίζει, για τον λόγο αυτό, και τίθεται με όλο και μεγαλύτερη επιμονή στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Όμως, η απάντηση διευκολύνεται από το ότι, πάνω στην ώρα, το ίδιο το ισπανικό κόμμα δημοσιοποίησε το οικονομικό του πρόγραμμα σε ένα κείμενο 68 σελίδων.

Οι συντάκτες είναι γνωστοί ακαδημαϊκοί: ο 77χρονος Βίνσενς Ναβάρρο, καθηγητής Δημοσίων Πολιτικών στα Πανεπιστήμια Τζονς Χόπκινς της Βαρκελώνης και Πομπέου Φάμπρα της Βαρκελώνης, και ο 60χρονος Χουάν Τόρες, καθηγητής Εφαρμοσμένων Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Σεβίλλης.

Ως προμετωπίδα, το οικονομικό πρόγραμμα του Podemos φέρει τη φράση της εμβληματικής Αφρο-αμερικανίδας αγωνίστριας του κινήματος πολιτικών δικαιωμάτων Ρόζα Παρκς: «Όσο περισσότερο υπακούμε, τόσο περισσότερο μας κακομεταχειρίζονται». Αν και ο διεθνής Τύπος διέκρινε στο κείμενο λιγότερο το πνεύμα της ανυπακοής και περισσότερο της προσαρμογής.

Ήδη το εκλογικό μανιφέστο με βάση το οποίο το Podemos εξέλεξε πέντε ευρωβουλευτές τον Μάιο περιείχε σημεία τα οποία είχαν προκαλέσει ανατάωση στον επιχειρηματικό κόσμο (και, υποθέτει βασίμως

κανείς, στις ευρωπαϊκές καγκελαρίες), με κυριότερη την πρόβλεψη για «δημοκρατικό λογιστικό έλεγχο του δημόσιου χρέους» – προφανώς στην προοπτική της μονομερούς διαγραφής του. Επιπλέον, γινόταν λόγος για ελάχιστο μισθό για το σύνολο του πληθυσμού και για μείωση του ορίου συνταξιοδότησης στα 60 έτη.

Όλες αυτές οι αιχμές έχουν απαλειφθεί στο οικονομικό πρόγραμμα που παρουσίασε στα τέλη Νοεμβρίου ο ηγέτης του κόμματος, Πάμπλο Ιγλέσιας, δηλώνοντας ότι οι προτάσεις του Podemos υποστηρίζονταν μέχρι πρότινος, τουλάχιστον έως την εμφάνιση του Τόνι Μπλερ, «από

οποιοδήποτε σοσιαλδημοκρατία στην Ευρώπη».

Πράγματι, το πρόγραμμα του Podemos έχει χαρακτήρα εμφανώς κείνσιανό. Όμως, αυτό δεν επιλύει τις απορίες σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησής του και, κυρίως, τη συμβατότητά του με το πολύ συγκεκριμένο πλαίσιο της Ευρωζώνης.

Επ' αυτού οι συντάκτες του μοιάζουν να διακατέχονται από αμφιθυμία. «Η δημοκρατία, η εθνική κυριαρχία και η ενσωμάτωση στη διεθνή οικονομία αλληλοαποκλείονται», αναφέρουν χαρακτηριστικά, διεκτραγωδώντας το γεγονός ότι, λόγω της ένταξής της στο κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα, η Ισπανία έχει χάσει τα εργαλεία που θα της επέτρεπαν να ασκεί πολιτικές προς το εθνικό συμφέρον και υπέρ της συντριπτικής πλειονότητας του πληθυσμού – είτε αυτά

αφορούν τη νομισματική πολιτική είτε τη συναλλαγματική ισοτιμία. Παράλληλα, και η δημοσιονομική ή η βιομηχανική πολιτική υφίστανται περιορισμούς, που ενίοτε «μας δένουν τελείως τα χέρια».

«Οι Ισπανοί οφείλουν να γνωρίζουν», συμπληρώνει το κείμενο, «ότι το ευρώ σχεδιάστηκε ως πραγματική παγίδα, αλλά πουθενά δεν είναι γραμμένο ότι ο λαός θα πρέπει να το αποδέχεται εσαεί ως έχει». Οι δύο τελευταίες λέξεις είναι και οι κρισιμότερες, διότι ο λόγος του Podemos έχει μετατοπιστεί από μια ολομέτωπη αντιπαράθεση με την Ευρωζώνη προς μια λογική οικονομικής πανευρωπαϊκών στρατηγικών συμμαχιών για την αναμόρφωσή της – με αλλαγή του τρόπου διοίκησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, άμεση ανάληψη δημόσιων χρεών από μέρος της και εμπάθυνση της πολιτικής και δημοσιονομικής ενοποίησης της Ε.Ε. Οι παραλληλισμοί με τον ΣΥΡΙΖΑ είναι εμφανείς.

Στο δε ζήτημα του χρέους το Podemos διεκδικεί τη συντονισμένη αναδιάρθρωσή του σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, με έμφαση στις χώρες της περιφέρειας, υποστηρίζοντας ότι το ζήτημα που τίθεται αντικειμενικά δεν είναι το «αν», αλλά το «πότε» και το «πώς».

«Δικαίωμα στην πίστωση», διορισμοί και 35ωρο

Για την αναθέμηση της οικονομίας, οι υπεύθυνοι του προγράμματος προτείνουν τη διόγκωση της δημόσιας πίστωσης προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά (με «συνταγματοποίηση», μάλιστα, του «δικαιώματος στην πίστωση»), καθώς και τη δημιουργία, αν χρειαστεί, θέσεων απασχόλησης από το Δημόσιο – με την υπόμνηση ότι, αν το ισπανικό κοινωνικό κράτος είχε τις διαστάσεις του σουηδικού, οι απασχολούμενοι σε αυτό θα αυξάνονταν κατά 3 εκατομμύρια.

Η χρηματοδότηση αυτού του σχεδίου στηρίζεται στην αύξηση της φορολόγησης των επιχειρήσεων κατά 5 δις. ετησίως και τη συγκέντρωση 44 δις. από την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας (2,3% του ΑΕΠ).

Η κοινωνική πολιτική προβλέπει καθιέρωση 35ώρου εργασίας, ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα ή λα σκανδιναβικά για τους ενδείς, συνταξιοδότηση στα 65 και ενίσχυση των συλλογικών συμβάσεων, με αναιρέση των

εργασιακών μεταρρυθμίσεων της κυβέρνησης Ραχόι.

Το ότι όλα αυτά, ενδέχεται, ελλείψει συμμάχων και συνομιλητών στην Ε.Ε. να οδηγήσουν σε θηλεμένη ή μη έξοδο από την Ευρωζώνη μένει, πάντως, ανοιχτό: «Είναι κρίσιμο οι Ισπανοί να γνωρίζουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της συμμετοχής μας στην ΟΝΕ, καθώς και το κόστος αποφάσεων που ελήφθησαν χωρίς επαρκή διαβούλευση όταν η χώρα αποδεχόταν τη Συνθήκη του Μάαστριχτ»...